

Animacija u turizmu - mogućnosti i značaj u kontinentalnoj Hrvatskoj

Vrban, Ana-Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:961275>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Ana-Marija Vrban

**ANIMACIJA U TURIZMU – MOGUĆNOSTI I
ZNAČAJ U KONTINENTALNOJ HRVATSKOJ**

ZAVRŠNI RAD

Čakovec, rujan 2023.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Ana-Marija Vrban

**ANIMACIJA U TURIZMU – MOGUĆNOSTI I
ZNAČAJ U KONTINENTALNOJ HRVATSKOJ**

**ANIMATION IN TOURISM - POSSIBILITIES AND
SIGNIFICANCE IN CONTINENTAL CROATIA**

ZAVRŠNI RAD

Mentorica:

doc. dr. sc. Marija Valčić

Čakovec, rujan 2023.

MEDIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
ODBOR ZA ZAVRŠNI RAD

Čakovec, 17. siječnja 2023.

država: **Republika Hrvatska**
Predmet: **Animacija u turizmu**

ZAVRŠNI ZADATAK br. 2022-MTS-I-69

Pristupnik: **Ana-Marija Vrban (0016106039)**
Studij: **Izvanredni preddiplomski stručni studij Menadžment turizma i sporta**
Smjer: **Menadžment sporta**

Zadatak: **Animacija u turizmu - mogućnosti i značaj u kontinentalnoj Hrvatskoj**

Opis zadatka:

Turističko tržište zahtjeva fleksibilnost animacije i široku ponudu usluga prilagođenu korisnicima. U radu su navedene i opisane mogućnosti i značaj animacije u turizmu kontinentalne Hrvatske. Animacijski programi sadržavaju niz kvalitetnih i organiziranih menadžera pod vodstvom educiranih i uspješnih voditelja za što kvalitetniju provedbu aktivnosti u turizmu. Uspješan animacijski program mora obuhvatiti sve dobne skupine da bi ispunio očekivanja svih korisnika. Kontinentalna Hrvatska pruža nam niz mogućnosti animacijskih programa za napredak razvoja ruralnog turizma.

Zadatak uručen pristupniku: 17. siječnja 2023.
Rok za predaju rada: 20. rujna 2023.

Mentor:

doc. dr. sc. Marija Valčić

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

Sažetak

Turističko tržište zahtijeva fleksibilnost animacije i široku ponudu usluga prilagođenu korisnicima. U radu su navedene i opisane mogućnosti i značaj animacije u turizmu kontinentalne Hrvatske.

Animacijski programi sadržavaju niz kvalitetnih i organiziranih menadžera pod vodstvom educiranih i uspješnih voditelja za što kvalitetniju provedbu aktivnosti u turizmu. Uspješan animacijski program mora obuhvatiti sve dobne skupine da bi ispunio očekivanja svih korisnika.

Kontinentalna Hrvatska pruža nam niz mogućnosti animacijskih programa za napredak razvoja ruralnog turizma.

Ključne riječi: *animacija, turizam, kontinentalna Hrvatska, animator, menadžer, dobne skupine*

Sadržaj

Sažetak

1. UVOD	6
2. POJAM TURIZMA.....	8
2.1. Gospodarski učinak turizma	10
2.1.1. Turizam u Hrvatskoj	12
2.1.2. Turizam Kontinentalne Hrvatske.....	13
3. POJAM ANIMACIJA I ANIMATOR U TURIZMU	16
3.1. Animacija u turizmu	16
3.1.1. Pristupi animaciji u turizmu	16
3.1.2. Osnovni principi animacije u turizmu	17
3.1.3. Ciljevi animacije u turizmu	17
3.1.4. Animacijski programi u turizmu.....	19
3.2. Animator i tražene osobine animatora	20
3.2.1. Osobine animatora prema gostu	21
3.2.2. Obuka animatora.....	22
4. ZNAČAJ ANIMACIJE U TURIZMU U KONTINENTALNOJ HRVATSKOJ	25
4.1. Najpoznatija turistička središta Kontinentalne Hrvatske	26
5. ZAKLJUČAK	39
LITERATURA	40
POPIS ILUSTRACIJA	42

1. UVOD

Animacija u turizmu predstavlja različite aktivnosti i programiranu zabavu koje se nude putnicima kako bi im se pružilo još bolje iskustvo tijekom njihovog boravka. Takve aktivnosti su usmjerene na zabavu, angažiranje i povećanje zadovoljstva gostiju, te na taj način obogaćuju njihovu cjelokupnu turističku avanturu.

Animacija se često provodi u hotelima, odmaralištima, kampovima, na krstarenjima, lječilištima i drugim turističkim objektima.

Animacija kao privredna aktivnost određuje nivoe turističke privrede i turističkih destinacija. Pri tome posebnu ulogu igra menadžment čiji zadaci su planiranje, organiziranje, izvođenje i kontroliranje pravilnog provođenja programa animacije. Upravo menadžment u turističkoj animaciji ima za cilj predstavljanje pojedinih aktivnosti i cjelovit dobro razvijen turistički proizvod, gdje animacije igra važnu ulogu (Cerović, 1999).

Kontinentalna Hrvatska se odnosi na unutrašnji dio Hrvatske koji se prostire izvan obalnih područja duž Jadranskog mora. Ova regija obuhvaća veći dio sjeverne i sjeveroistočne Hrvatske te se geografski proteže prema unutrašnjosti Europe. Kontinentalna Hrvatska ima svoje specifičnosti u smislu klime, reljefa i kulturnih obilježja u usporedbi s primorskim dijelom zemlje. Ovdje su češći umjereni kontinentalni klimatski uvjeti s izraženijim godišnjim dobima i hladnijim zimama u usporedbi s toplijim primorskim područjima. Ovaj dio Hrvatske obiluje prekrasnim prirodnim ljepotama, planinama, rijekama, jezerima i šumama. U kontinentalnoj Hrvatskoj također možete pronaći mnoga značajna kulturna i povijesna blaga, kao što su stari gradovi, dvorci, crkve, muzeji i folklorni običaji koji oživljavaju bogatu prošlost regije. Također je poznata po tradicionalnim gastronomskim specijalitetima koji se razlikuju od onih u primorskim dijelovima zemlje.

Ovim završnim radom prikazuje se kako kontinentalna Hrvatska pruža niz mogućnosti za razvoj animacijskih programa, a sve kako bi se postigao napredak razvoja ruralnog turizma.

Cilj završnog rada je prikazati kako je kontinentalna Hrvatska važan dio hrvatskog identiteta koji nudi raznolikost prirodnih ljepota, kulture i povijesti te kako bogatim animacijskim programima turističke destinacije pridonose većem razvoju turizma i atraktivnosti samih destinacija.

Kod pisanja Završnog rada korišteni su javno dostupni podaci iz stručne literature te internetskih izvora.

U prvom dijelu rada predstavljen je pojam animacije u turizmu, ciljevi animacije u turizmu, osobine animatora te vrste animacijskih programa. Drugi dio rada detaljnije predstavlja kontinentalnu Hrvatsku kao dio Republike Hrvatske, njezin geografski položaj, prirodnu i kulturnu baštinu te trenutnu turističku ponudu. U trećem dijelu opisuju se postojeći poznatiji animacijski programi u poznatim turističkim destinacijama kontinentalne Hrvatske. U zadnjem dijelu Završnog rada daje se sveobuhvatni zaključak na tematiku rada.

2. POJAM TURIZMA

Turizam se spominje već u 18. stoljeću kroz pojam turneje (engl. *tour*), no u to vrijeme se nije promatrao kao danas. Turizam se definira kao fenomen povećane potrebe za oporavkom i promjenom zraka, kao fenomen probuđenog i kultiviranog poštovanja scenske ljepote, užitka u prirodi i kao fenomen potrebe za druženjem različitih nacija i klasa ljudskog društva, kao rezultat razvoja trgovine, industrije i usavršavanje prijevoznih sredstava (Kaul, 2002).

No, samo odjednom se dogodilo u 19. stoljeću da je čovjek postao turist, masovni putnik koji putuje radi puta, zato što mora barem jednom godišnje otići na more, u planine, na jezera, vikendom je prisiljen napustiti udobnost svojih gradskih stanova, kuća, trgova i ulica i otisnuti se na selo, drugi grad ili polje, vinograd, muzej (Valčić, 2017).

Za turizam ozbiljnije razdoblje je razdoblje između dva svjetska rata. Upravo su dvadesete godine odredile zlatno doba turizma, jer su to bile godine prosperiteta i uživanja. Zemlje koje su osjetile da raspolažu s resursima za razvoj turizma izgrađuju prva turistička područja. U definicije turizma prvi put ulazi i pojam promet i prometna sredstva te pojam gospodarstva. Dakle, nastoji se turizam ozbiljnije teorijski istražiti i objasniti (Valčić, 2017).

I zbog toga je turizam posve nova pojava u povijesti čovječanstva, iako u tragovima nailazimo na pojavu turizma i turista od davnina, popularnost mu raste tek u devetnaestom stoljeću u postindustrijskom društvu (Valčić, 2017).

Turizam je fenomen koji je zbog svoje kompleksnosti teško precizno definirati, ali može se reći da je turizam proces u kojem pojedinac putuje van svog uobičajenog mjesta boravka više od 24 sata i manje od godinu dana, u svrhu konzumacije turističkih proizvoda i usluga (Lickorish, Jenkic, 1997).

Turistički proizvod podrazumijeva neke specifičnosti. Turizam ide dalje od uobičajenog sustava ponude i potražnje dinamične potrošnje, ali je također povezan sa širim kulturnim i društvenim fenomenima. Turistički proizvodi gotovo se istodobno proizvodi i

iskustveno konzumira u okruženju. Zanimljivo je da se proizvodnja / potrošnja turizma odnosi na prostor i mjesto, pa stoga kulminira destinacijama.

Turistička mjesta su sve osim zatvorenih, stabilnih i pasivnih elemenata u globaliziranom turističkom poslovanju. To su složene mješavine opipljivih i neopipljivih, turizma i ne-turizma, domaćina i gostiju, te vlasti na različitim razinama. Stoga, mjesta ne postoje kao takva, već su aktivne sociokulturne konstrukcije koje se tijekom vremena mijenjaju zbog unutarnjih i vanjskih procesa (Valčić, 2017).

Novo razumijevanje turističkog proizvoda također zahtijeva drugačiju definiciju razvoja turističkog proizvoda. Zbog prirode proizvoda, tvrdimo da razvoj proizvoda treba uzeti u obzir ne samo kao menadžerski proces nego i kao kulturnu konstrukciju koja nam omogućuje provođenje znanja o animacijskim programima, preferencijama stanovništva i održavanje koraka s kulturnim i ideološkim promjenama.

Nadalje, Cicvarić (1990) navodi kako su turizam sve one aktivnosti i utjecaji koji nastaju putovanjem posjetitelja.

Iz svega navedenog zaključujemo kako je turizam privremeno putovanje ljudi iz jednog mjesta u drugo izvan njihove uobičajene svakodnevne okoline, obično u svrhu rekreacije, odmora, zabave, poslovanja, obrazovanja ili drugih aktivnosti. Ovaj proces uključuje kretanje pojedinaca ili skupina ljudi iz jednog područja (poznatog kao polazište) u drugo područje (poznato kao odredište), te njihov boravak tamo za određeno vrijeme.

Turizam ne bi bio moguć bez turista. Turist je ključna figura u turističkom sektoru i igra važnu ulogu u poticanju ekonomske aktivnosti, kulturne razmjene i međunarodnog razumijevanja. To je osoba koja putuje izvan svog uobičajenog mjesta stanovanja ili boravišta u svrhu rekreacije, odmora, poslovanja, obrazovanja, kulture, sporta ili drugih aktivnosti, te se privremeno zadržava na određenoj destinaciji. Ključni element koji definira osobu kao turista je njezin privremeni boravak na odredištu izvan uobičajenog okruženja.

Turisti su glavni pokretači turizma. O njihovim preferencijama i željama ovisi kakva će biti ponuda turističkih sadržaja određene turističke destinacije. Putujući izvan svojih uobičajenih okruženja, turisti pridonose lokalnim gospodarstvima, donoseći prihod kroz

trošenje svojih prihoda na usluge i proizvode. Turizam omogućuje turistima da iskuse različite kulture, običaje i destinacije te da se opuste i opuste izvan svoje svakodnevne rutine. Sveukupno gledajući, turist i turizam čine cjelokupnu industriju koja pridonosi gospodarskom razvoju i turističkoj ponudi neke zemlje.

2.1. Gospodarski učinak turizma

Gospodarski učinak turizma odnosi se na ekonomske doprinose i utjecaje koje turizam ima na destinaciju, regiju ili zemlju. Turizam može imati značajan pozitivan učinak na gospodarstvo kroz različite kanale. Na koje sve načine turizam djeluje na gospodarstvo vidljivo je iz sljedećih objašnjenja:

- ✓ **Prijenos valute:** Turistička potrošnja dovodi do priljeva strane valute u destinaciju. Turisti troše novac na smještaj, hranu, prijevoz, zabavu, suvenire i druge usluge i proizvode, čime se podržava lokalna potražnja i poslovanje.
- ✓ **Stvaranje radnih mjesta:** Turizam stvara raznolika radna mjesta u sektorima kao što su ugostiteljstvo, prijevoz, turističke agencije, trgovine, kultura, rekreacija i druge usluge povezane s turizmom. Ovo može smanjiti nezaposlenost i povećati ekonomske mogućnosti lokalnog stanovništva.
- ✓ **Razvoj infrastrukture:** Potražnja turista potiče razvoj infrastrukture kao što su hoteli, restorani, zračne luke, ceste i telekomunikacije. To može pomoći u poboljšanju kvalitete života lokalnog stanovništva i privlačenju daljnjih investicija.
- ✓ **Povećanje potrošnje i prometa:** Turizam potiče lokalne trgovine i usluge, povećava prodaju proizvoda i potrošnju, te tako pridonosi rastu bruto domaćeg proizvoda (BDP) destinacije.
- ✓ **Porezi i prihodi:** Turizam generira prihode za državu kroz poreze na dodanu vrijednost, poreze na dohodak, poreze na prihod od usluga, poreze na smještaj i druge oblike poreza.
- ✓ **Razvoj kulturne baštine:** Kulturni turizam može potaknuti očuvanje i promociju kulturne baštine, tradicija i običaja, čime se stvaraju dodatni izvori prihoda za zajednicu.
- ✓ **Poticanje investicija:** Uspješan turistički sektor može privući domaće i strane

investitore zainteresirane za razvoj infrastrukture, objekata i usluga.

- ✓ **Poboljšanje sezonske ekonomije:** Turizam može ublažiti sezonske fluktuacije u ekonomiji, pružajući stabilnost prihoda tijekom različitih vremenskih razdoblja (Čavlek i sur. 2011).

Gavranović (2020) navodi sljedeće:

„Najvažniji direktni utjecaji turizma na gospodarstvo su:

- ✓ utjecaj na društveni proizvod i nacionalni dohodak,
- ✓ utjecaj na razvoj privrednih djelatnosti turističke privrede,
- ✓ utjecaj na platnu bilancu,
- ✓ utjecaj na zaposlenost stanovništva,
- ✓ utjecaj na investicije (investicijske aktivnost i strukturu investicija), utjecaj na brži razvoj nedovoljno razvijenih zemalja i područja.

Indirektni utjecaj se odnosi na:

- ✓ poljoprivredu,
- ✓ industriju,
- ✓ građevinarstvo i
- ✓ trgovinu.“

Turizam može imati značajan utjecaj na bruto domaći proizvod (BDP) destinacije, što Zavisi od različitih faktora kao što su veličina turističke industrije, razina potražnje, infrastruktura, politička stabilnost i druge okolnosti. Utjecaj turizma na BDP može biti pozitivan i doprinijeti ekonomskom rastu, ali također može imati i određene izazove.

Pojam turističke potrošnje promatra se kao akt potrošnje pojedinca na različite proizvode i usluge u pripremi i realizaciji turističkog putovanja i boravka na određenom turističkom receptivnom području bez obzira na sredstva za potrošnju (Čavlek i sur., 2011.). Turistička potrošnja je amalgam svih troškova turista tijekom turističkog putovanja i boravka u određenoj destinaciji. Kada je potrošnja veća, ostvarit će se veći profit i ekonomski učinci su postignuti. Dakle, kako bi se maksimizirala turistička potrošnja

potrebno je istražiti što turiste najviše privlači i na što su spremni potrošiti najviše novca te na temelju toga formirati kvalitetnu i jedinstvenu turističku ponudu.

2.1.1. Turizam u Hrvatskoj

Turizam je važan izvor prihoda za Hrvatsku te značajno doprinosi bruto domaćem proizvodu (BDP) zemlje. Hrvatska se trudi razvijati održivu turističku strategiju kako bi osigurala dugoročni i uravnoteženi rast turističkog sektora. Hrvatska je prepoznata kao popularna turistička destinacija zbog svoje obale duge tisuće kilometara, bogate kulturne baštine, povijesnih gradova, otoka, nacionalnih parkova te raznolikih rekreacijskih mogućnosti.

U Hrvatskoj je tijekom 2022. godine ostvareno 18,9 milijuna dolazaka i 104,8 milijuna noćenja, tj. 37 % više dolazaka i 25 % više noćenja u odnosu na 2021. godinu (Hrvatska turistička zajednica, 2023). Na slici 1 prikazan je indeks broja dolazaka i noćenja turista 2019. – 2022. godini.

Slika 1 Indeks broja dolazaka i noćenja turista

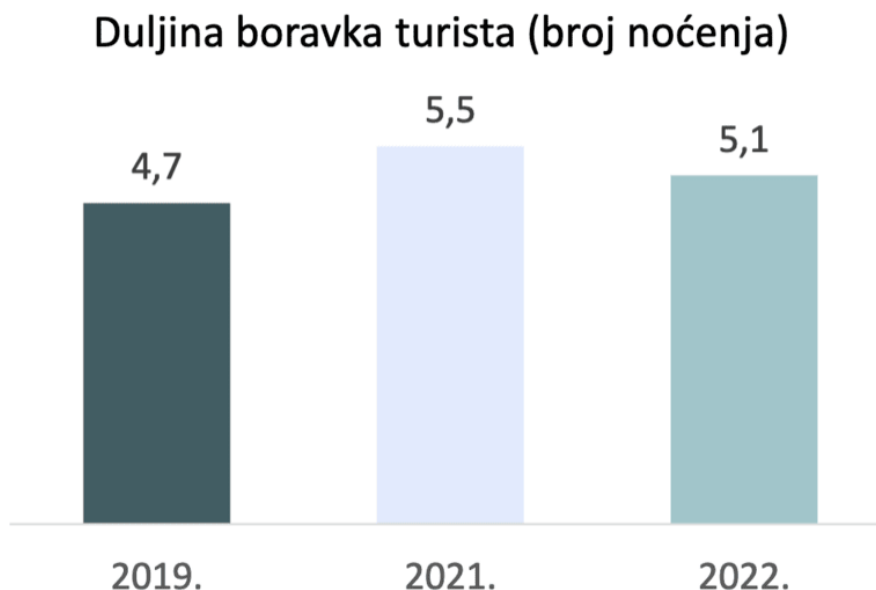

Izvor: <https://serdariusic.com/hrvatski-turizam-u-2022/> (6.8.2023)

Prema podacima Hrvatske turističke zajednice najviše je bilo stranih turista koji su ostvarili 92,3 milijuna noćenja, dok su domaći turisti ostvarili 12,5 milijuna noćenja. Najviše noćenja ostvareno je u Istarskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Primorsko-goranskoj županiji (<https://www.htz.hr/hr-HR/press/objave-za-medije/u-2022-godini-ostvareno-vise-od-104-milijuna-nocenja>, 2023).

Slika 2 prikazuje usporedbu duljine boravka, odnosno broja noćenja koja su turisti proveli u Republici Hrvatskoj.

Slika 2 Usporedba broja noćenja turista u tri zadnje godine

Izvor: <https://serdariusic.com/hrvatski-turizam-u-2022/> (6.8.2023.)

Nadalje, prema podacima Hrvatske narodne banke, u prvih devet mjeseci 2022. godine Hrvatska je ostvarila više od 11 milijardi eura prihoda od stranih turista (<https://www.htz.hr/hr-HR/press/objave-za-medije/u-2022-godini-ostvareno-vise-od-104-milijuna-nocenja>, 2023).

2.1.2. Turizam Kontinentalne Hrvatske

Kontinentalna Hrvatska se odnosi na unutrašnji dio Hrvatske koji se prostire izvan obalnih područja duž Jadranskog mora. Ova regija obuhvaća veći dio sjeverne i sjeveroistočne Hrvatske te se geografski proteže prema unutrašnjosti Europe. Glavni grad kontinentalne Hrvatske je Zagreb.

U Kontinentalnu Hrvatsku ubrajaju se gradovi: Zagreb, Osijek, Slavonski Brod, Karlovac, Sisak, Varaždin i Čakovec, te ona obuhvaća 56 % teritorija Republike Hrvatske sa 67 % ukupnog stanovništva (<https://www.karta.com.hr/kontinentalna-hrvatska/>, 2023).

Kontinentalna Hrvatska ima svoje specifičnosti u smislu klime, reljefa i kulturnih obilježja u usporedbi s primorskim dijelom zemlje. Ovdje su češći umjereni kontinentalni klimatski uvjeti s izraženijim godišnjim dobima i hladnijim zimama u usporedbi s toplijim

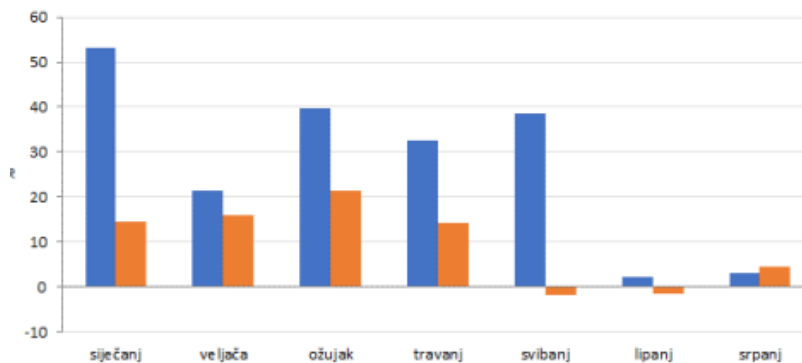
primorskim područjima. Ovaj dio Hrvatske obiluje prekrasnim prirodnim ljepotama, planinama, rijekama, jezerima i šumama. U kontinentalnoj Hrvatskoj se mogu pronaći mnoga značajna kulturna i povijesna blaga, kao što su stari gradovi, dvorci, crkve, muzeji i folklorni običaji koji oživljavaju bogatu prošlost regije. Također je poznata po tradicionalnim gastronomskim specijalitetima koji se razlikuju od onih u primorskim dijelovima zemlje.

Turistički vodič Laganini kao top turističke atrakcije Kontinentalne Hrvatske navodi sljedeće destinacije, manifestacije i kulturno-povijesne građevine:

- ✓ Park prirode Papuk
- ✓ Gornji grad Zagreb
- ✓ Dvorac Trakošćan
- ✓ Park prirode Kopački rit
- ✓ Muzej krapinskih neandertalaca
- ✓ Stari grad Karlovac (Zvijezda)
- ✓ Crkva svetog Marka
- ✓ Advent u Zagrebu
- ✓ Groblje Mirogoj
- ✓ HNK – Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu
- ✓ Stari grad Dubovac
- ✓ Zagrebačka katedrala
- ✓ Kula Lotrščak ([https://laganini.com/hr/turisticki-vodic/kontinentalna-hrvatska, 2023](https://laganini.com/hr/turisticki-vodic/kontinentalna-hrvatska,2023)).

Prema podacima Hrvatske turističke zajednice i sustava *eVisitor*, u razdoblju od siječnja do srpnja 2023. godine, broj dolazaka stranih turista iznosio je 9.917.574. Domaćih gostiju je u istom razdoblju bilo 1.636.199 (Hrvatska turistička zajednica, 2023). Grafikon 1 prikazuje postotnu fluktuaciju turističkih dolazaka od siječnja do srpnja 2023. te usporedbu s 2022. godinom u istom razdoblju.

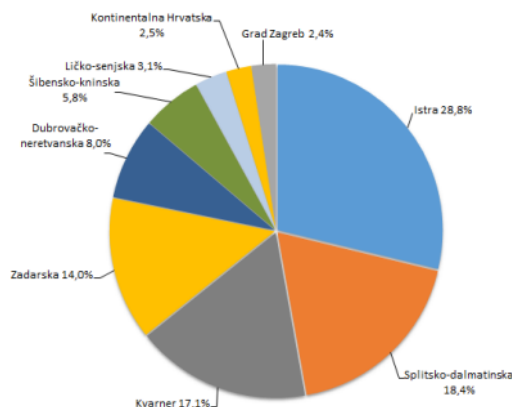
Grafikon 1 Turistički dolasci siječanj-srpanj 2023/2022

Izvor: Hrvatska turistička zajednica (2023)

Također, prema podacima koje je Hrvatska turistička zajednica prikupila putem sustava *eVisitor* i *eCrew*, Kontinentalna Hrvatska od siječnja do srpnja 2023. godine ostvarila je udio od 2,5 % u ukupnom nacionalnom turističkom prometu mjerenom noćenjima. Podatak ne uključuje Grad Zagreb. Grad Zagreb je u istom razdoblju ostvario udio od 2,4 % u ukupnom nacionalnom turističkom prometu mjerenom noćenjima (<https://www.htz.hr/sites/default/files/2023-08/Informacija%20o%20statistikim%20pokazateljima%20-%20srpanj%202023.pdf>). Navedeni podaci prikazani su na grafikonu 2.

Grafikon 2 Udio u ukupnom broju noćenja - Kontinentalna Hrvatska i Grad Zagreb

Izvor: Hrvatska turistička zajednica (2023)

3. POJAM ANIMACIJA I ANIMATOR U TURIZMU

3.1. Animacija u turizmu

Animacija u turizmu odnosi se na različite aktivnosti koje se nude gostima kako bi se obogatilo njihovo iskustvo i boravak u određenoj turističkoj destinaciji. Ove aktivnosti imaju za cilj angažirati posjetitelje, pružiti im zabavu, edukaciju ili relaksaciju te stvoriti pozitivne uspomene.

Cerović (2008) animaciju u turizmu definira: *"Turistička animacija dio je turističke ponude kojom se zadovoljavaju potrebe i želje turista da doživi očekivani i željeni turistički program, kojim organizator programa povećava turističku potrošnju."*

Nadalje, animacija se može definirati i kao izvor zabave koju organiziraju i osmišljavaju turističke destinacije, turističke agencije i njihovi animatori. Animacija dolazi od latinske riječi „*anima*“ što u prijevodu znači unutarnje raspoloženje (Cerović, 2008).

3.1.1. Pristupi animaciji u turizmu

Najpoznatiji pristupi animaciji u turizmu su europski i američki pristup.

Europski se dijeli na njemački i francuski pristup. Njemački pristup stavlja naglasak na prisni pristup turistu, odnosno gostu. Prema njemačkom pristupu svi sudionici animacijskog programa moraju biti prijatelji i ponašati se kao da su i oni na godišnjem odmoru, kao kolege i prijatelji koji zadovoljavaju želje gosta te osobe koje su dobri domaćini. Njemački pristup još se naziva i klasični europski pristup. Francuski pristup je u potpunosti različit od njemačkog i polazi od slobodnijeg pristupa programu boravka turista u objektu u kojem se odmara.

Američki pristup animaciji polazi od slobodnijeg odnosa gost i animator. Podrazumijeva prvenstveno velik broj programa kojima se želi animirati svakog gosta u svakom vremenu te time postići maksimalnu turističku potrošnju. Američki pristup je liberalniji, sukladno američkom stilu života, kulture i rada (Cerović, 2008).

3.1.2. Osnovni principi animacije u turizmu

Principi animacije u turizmu vezani su uz ciljeve animacije. Principi doprinose ciljevima organizatora animacije, a samim time i potiču turističku potrošnju, a gostu daju osjećaj „*value for money*“, odnosno dokazuju da je doživio vrijednost za novac (Ceković, 2008).

Principi animacije u turizmu prikazani su u tablici 1.

Tablica 1 Opis principa animacije u turizmu

Naziv	Karakteristike
PRINCIP SLOBODE	Turist, bez prisile i uvjetovanja, bira po svojoj volji i prema svojim potrebama i motivima animacijski program kako bi ostvario doživljaj glede kojeg je doputovao u destinaciju ili objekt.
PRINCIP AKTIVNOSTI	Turist je obvezan aktivno sudjelovati u animacijskom programu. Može biti ili aktivan ili pasivan, no važno je da je nazočan.
PRINCIP JEDNAKOSTI	Turist koji sudjeluje u animacijskom programu ima ista prava i jednak je s ostalim sudionicima programa. Turist sam bira koliko se želi posvetiti animacijskom programu i u kojoj mjeri želi sudjelovati.
PRINCIP PRIMJERENOSTI	Princip primjerenosti odgovara na pitanje kakav mora biti animacijski program. Mora biti prilagođen svakom segmentu potražnje, uzrastima, životnoj dobi gosta te mora poštovati moral i etiku turista.

Izvor: Vlastita izrada prema Cerović, Z. (2008). Animacija u turizmu.

3.1.3. Ciljevi animacije u turizmu

Ciljevi animacije su prvenstveno postizanje zadovoljstva kod turista te pružanje mogućnosti turistu da kroz animacijske aktivnosti doživi iskustva zbog kojih je odabrao određenu destinaciju. Drugi najvažniji cilj je poticanje turističke potrošnje (Cerović, 2008).

Ciljevi animacije u turizmu su usmjereni na pružanje kvalitetnog iskustva gostima i poticanje njihove angažiranosti, zabave i zadovoljstva tijekom boravka na određenoj

turističkoj destinaciji. Animacija ima širok spektar ciljeva, a ključno je stvoriti pozitivnu atmosferu te osigurati da gosti imaju nezaboravan i obogaćujući boravak.

Kao glavne ciljeve možemo navesti sljedeće:

- ✓ Zabava i razonoda: Glavni cilj animacije je pružiti gostima zabavno i uzbudljivo iskustvo. Animatori koriste razne aktivnosti, igre, natjecanja i predstave kako bi nasmijali goste i osigurali im opuštanje i zabavu.
- ✓ Angažiranost gostiju: Animacija potiče goste da se aktivno uključe u različite aktivnosti i interakciju s drugim gostima. To može pomoći u stvaranju pozitivnog socijalnog okruženja i međusobnom povezivanju.
- ✓ Povećanje zadovoljstva gostiju: Kroz animaciju, destinacija se trudi povećati zadovoljstvo gostiju, što dovodi do pozitivnih recenzija, ponovnih posjeta i preporuka drugima.
- ✓ Edukacija i obogaćivanje iskustva: Animacija može pružiti gostima edukativne sadržaje, kao što su radionice o lokalnoj kulturi, tradiciji, umjetnosti ili kulinarstvu. Time se obogaćuje njihovo iskustvo i omogućuje dublje razumijevanje destinacije.
- ✓ Stvaranje uspomena: Animacija pomaže stvaranju pozitivnih uspomena i iskustava za goste, što može potaknuti lojalnost prema destinaciji i ponovne posjete u budućnosti.
- ✓ Promocija aktivnosti i usluga: Animacija omogućuje promociju različitih usluga, objekata i aktivnosti koje destinacija nudi, što može povećati potražnju za dodatnim sadržajem.
- ✓ Stvaranje pozitivnog imidža destinacije: Kvalitetna i raznolika animacija može doprinijeti stvaranju pozitivnog imidža destinacije kao mjesta gdje se gosti dobro zabavljaju i osjećaju dobrodošlim.
- ✓ Povećanje potrošnje gostiju: Aktivnosti animacije mogu potaknuti goste da troše više na dodatne usluge, kao što su restorani, spa tretmani, suveniri i drugi sadržaji.

3.1.4. Animacijski programi u turizmu

Ravkin (1989) navodi kako se animacijski programi dijele na zabavne programe, sportsko rekreativne programe i ostale programe, a pristup vrstama animacijskih programa su: opći, sadržajni, vremenski, ponudbeni i vlasnički.

Prema Krippendorfu (1996) vrste animacijskih programa prema **općem pristupu** su sljedeće:

- ✓ kretanje – obuhvaća sport, sportske igre, šetnje i dr.
- ✓ druženje – odnosi se na izlete, piknike, organizacije rođendana za djecu
- ✓ stvaralačke aktivnosti – aktivnosti vezane za crtanje, slikanje, fotografiranje i sl.
- ✓ naobrazba – odnosi se na kongrese, književne večeri, koncerte, tematska predavanja i dr.
- ✓ pustolovine – ronjenje, rafting, logorovanje i dr.
- ✓ mirovanje – aktivnosti kao što su meditacija, joga i dr.

Prema Ceroviću (2008) vrste animacijskih programa prema **sadržajnom pristupu** su:

- ✓ sportsko – rekreativni programi – sportski turniri, vježbanje, sportsko – zabavne igre i dr.
- ✓ zabavni programi i igre – igre na moru, vodi, bazenu, zabavni programi za djecu, glazbeno – zabavni programi i dr.
- ✓ kulturno – umjetnički programi - glazbene večeri, izložbe, tematska predavanja o povijesnoj i kulturnoj baštini, posjete muzejima i sl.
- ✓ ostali programi – *wellness*, vjerski programi, berba plodova u maslinicima, voćnjacima, plantažama, razgledavanje morskog dna i dr.

Nadalje, Cerović (2008) navodi vrste animacijskih programa prema vremenskom pristupu:

- ✓ sezonski programi – programi duži od mjesec dana pa do godine dana, dijele se na mjesečne ili dekadne programe, a odnose se na sezonska kupanja, skijanja, jedrenja, ribarenja, igranja tenisa i sl.

- ✓ tjedni programi – traju do sedam dana, dijele se na dnevne programe od kojih je obično prvi dan nedjelja, a posljednji petak, obično započinju pićem dobrodošlice subotom ili nedjeljom, a završavaju „Gala večerom“ i podjelom nagrada i priznanja. Obuhvaćaju tjedne škole plivanja, sportske turnire i sl.

Ponudbeni pristup području animacijskih aktivnosti mogu se razmatrati s aspekta ponude i organizatora putovanja (Cerović, 2008). Odnose se na „paket aranžmane“, programe u organizaciji putničke agencije ili animatora koji se nude na licu mjesta te slobodne animacijske programe koje ne organizira turistička agencija (Cerović, 2008).

Prema Cerović (2008) **vlasnički pristup** animacijskim programima može biti:

- ✓ vlastiti animacijski program koji je isključivo u vlasništvu objekta, animatori su zaposlenici, animacijski rekviziti i sva oprema su vlasništvo organizatora animacijskog programa
- ✓ kupljeni ili tuđi animacijski program je u vlasništvu drugog poduzeća, animatori nisu zaposlenici objekta u kojem se izvodi animacijski program, kao ni rekviziti i oprema

3.2. Animator i tražene osobine animatora

„Animator mora, kao izvršni djelatnik u organizacijskoj strukturi izvođenja programa animacije, uz psihofizičke osobine, posjedovati i školska i stručna znanja kao i posebne kompetencije da bi bio u mogućnosti pristupiti pojedincu i skupini u cjelini i shvatiti njihove želje i primiti njegove informacije kako bi djelovao kao njihov aktivni partner u izvođenju predviđena programa animacije.“ (Cerović, 2008).

Iz navedene definicije se može zaključiti kako je animator osoba koja je odgovorna za organiziranje i provedbu različitih aktivnosti i programa kako bi zabavila, educirala i angažirala publiku, posebno goste u turističkim ili zabavnim okruženjima. Animatorski posao zahtijeva kreativnost, energičnost, dobre komunikacijske vještine i sposobnost rada s različitim tipovima publike ili pojedinca. Cilj je animatora stvoriti pozitivno i nezaboravno iskustvo za goste te ih potaknuti da se uključe u različite aktivnosti i uživaju u svakom trenutku svog boravka.

3.2.1. Osobine animatora prema gostu

Animator se mora prema gostima, odnosno turistima, odnositi specifično i složeno tako da zadobije njihovu pažnju i tako da ih zainteresira, a sve u skladu s motivima i željama gostiju i turista (Cerović, 2008).

Pregled osobina animatora prikazan je u tablici 2. Tablica je izrađena prema Cerović (2008).

Tablica 2 Osobine animatora prema gostu

Osobine animatora	Opis osobina
KOLEGA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ animator se prema gostu odnosi kao prema kolegi ✓ provode aktivnosti zajednički, kao kolege s istim preferencijama (npr. igraju tenis, zajednički trče kroz prirodu i sl.)
POKRETAČ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ animator je pokretač aktivnosti ✓ animator je i savjetnik ✓ animator „osluškuje“ potrebe gostiju i turista te sukladno tome osmišljava aktivnosti
ORGANIZATOR	<ul style="list-style-type: none"> ✓ animator ima ulogu organizatora ✓ animator se prema gostu odnosi kao kolega i savjetnik ✓ animator mora pridobiti povjerenje gosta ili skupine gostiju/turista
UNIVERZALAC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ animator je vrlo snalažljiv, čak i u ekstremnim slučajevima ✓ animator uvijek pomaže gostu jer gost od njega očekuje uslugu koju mora i dobiti
SPECIJALIST	<ul style="list-style-type: none"> ✓ animator je stručnjak iz područja u kojem je osmislio animacijski program ✓ animator posjeduje znanja i sposobnosti i svojim animacijskim programom stvara imidž programu
AKTIVAN GOST NA ODMORU	<ul style="list-style-type: none"> ✓ animator nastupa kao profesionalni djelatnik u turizmu ✓ animator organizira animacijske programe u svim uvjetima i okolnostima

DOMAĆIN	<ul style="list-style-type: none"> ✓ animator se uvijek ponaša kao domaćin ✓ animator uvažava imidž objekta u kojem pruža animacijski program ✓ animator je u ovom slučaju i domaćin na razini destinacije (grad/selo/županija) ✓ animator štiti boje države, državne simbole, ugled i građane
PREDSTAVNIK	<ul style="list-style-type: none"> ✓ animator ima ovlaštenja štititi interese onoga koga zastupa
INFORMATOR	<ul style="list-style-type: none"> ✓ animator je uz vođenje animacijskog programa zadužen i za informiranje gostiju i nakon održane animacije
PARTNER U RAZGOVORU	<ul style="list-style-type: none"> ✓ od animatora se očekuje da razgovara s gostom/gostima te tako skuplja informacije o njihovim željama i preferencijama
PRIJATELJ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ animator stvara i prijateljski odnos s gostima ✓ prijateljski savjetuje gosta i daje mu potrebne informacije tako da se gost osjeća ugodno u destinaciji i u punom smislu osjeti doživljaj zbog kojeg je odabrao posjetiti baš tu destinaciju

Izvor: vlastita izrada prema Cerović, Z. (2008). Animacija u turizmu.

3.2.2. Obuka animatora

U Republici Hrvatskoj animator može postati osoba koja je završila četverogodišnju srednju školu iz područja turizma ili ekonomije. Animator se službeno postaje polaganjem ispita i dobivanje licence, a sve sukladno Pravilniku o stručnom ispitu za turističke animatore (NN 95/96).

Istim Pravilnikom propisani su opći i posebni dio stručnog ispita.

Opći dio obuhvaća provjeru znanja iz sljedećih područja:

- ✓ osnove političkog i gospodarskog sustava Republike Hrvatske
- ✓ osnove turizma i pozitivnog zakonodavstva iz područja turizma
- ✓ jezična i gramatička pismenost
- ✓ strani jezici (Cerović, 2008).

Posebni dio ispita sadrži provjeru specijalističkih znanja:

- ✓ turistički animator
- ✓ aspekti turističke animacije
- ✓ vizualna komunikacija u turističkoj animaciji (Cerović, 2008).

Uz navedene opće i posebne cjeline stručnog ispita, animator mora položiti i praktični dio ispita. Izgled praktičnog dijela ispita ovisi o Povjerenstvu pred kojim se polaže ispit. Tako praktični dio može obuhvatiti: praktične vizualne vježbe (pantomima), izvođenje igri, likovne vještine, rad s mikrofonom i dr. (Cerović, 2008).

Animatori, uz položen stručni ispit imaju obvezu stalno se educirati i stjecati nova znanja i vještine te usavršavati znanje iz stranih jezika. Moraju voditi brigu o svom izgledu i zdravlju, pratiti trendove i modu, pratiti događanja iz područja sporta i turizma, raditi na kvaliteti fizičkog i psihičkog stanja te sudjelovati na seminarima i obukama.

Turistički animatori rade s ljudima, često na otvorenom, u bazenima, ili u zatvorenom – hotelski prostori. Često su izloženi suncu i visokim temperaturama. Većinu poslova obavljaju stojeći ili u pokretu, sudjelujući u izvođenju vježbi ili drugih aktivnosti. Nakon aktivnosti druže se s gostima. Radi što boljeg kontakta s gostima, animatori su često smješteni u objektima u kojima rade te tamo provode cijeli dan, odnosno borave za vrijeme trajanja turističke sezone. Poslodavci animatorima osiguravaju smještaj i prehranu za vrijeme rada, a vrlo često i uniforme, odnosno odjeću potrebnu za rad (<https://e-usmjeravanje.hzz.hr/turistickianimator>).

Posao animatora u turizmu znači obuhvaća sljedeće aktivnosti:

- ✓ **Organiziranje aktivnosti:** Animatori planiraju i izvode različite aktivnosti, igre, natjecanja, radionice i druge programe kako bi zabavili i angažirali publiku.
- ✓ **Interakcija s gostima:** Animatori su obično vrlo komunikativni i društveni te su sposobni uspostaviti kontakt s gostima, potaknuti razgovor i osigurati da se osjećaju dobrodošlo.
- ✓ **Koordinacija događaja:** Za veće događaje i programe, animatori se često moraju koordinirati s drugim članovima tima kako bi osigurali glatku provedbu aktivnosti.

- ✓ **Edukacija:** U nekim slučajevima, animatori mogu biti odgovorni za pružanje edukativnih sadržaja ili vještina gostima, kao što su tečajevi kuhanja, satovi plesa ili demonstracije umjetnosti i zanata.
- ✓ **Zabava:** Glavni cilj animatora je pružiti gostima zabavno iskustvo i osigurati da se dobro zabavljaju tijekom svog boravka.
- ✓ **Sigurnost:** Animatori moraju osigurati da se sve aktivnosti provode na siguran način te da se pridržavaju odgovarajućih pravila i smjernica.
- ✓ **Promocija:** Animatori često promoviraju različite usluge, proizvode i događaje kako bi potaknuli sudjelovanje gostiju.
- ✓ **Improvizacija:** Ponekad se animatori moraju brzo prilagoditi nepredviđenim situacijama i improvizirati kako bi osigurali dobro iskustvo za goste.

4. ZNAČAJ ANIMACIJE U TURIZMU U KONTINENTALNOJ HRVATSKOJ

Kontinentalna Hrvatska posjeduje ogroman potencijal za razvoj turizma, iako se često manje ističe u usporedbi s obalnim dijelom zemlje. Raznovrsna prirodna ljepota, kulturno nasljeđe, povijesni spomenici, seoski turizam te aktivnosti poput planinarenja, biciklizma i ribolova, čine temelj za razvoj turizma u ovoj regiji. Evo nekoliko mogućnosti za razvoj turizma u kontinentalnoj Hrvatskoj:

- ✓ Aktivni turizam: Kontinentalna Hrvatska nudi izvrsne mogućnosti za planinarenje, biciklizam, jahanje, ribolov, rafting, vožnju balonom i druge avanturističke aktivnosti. Raznoliki krajolici, rijeke, planine i šume privlače ljubitelje aktivnog odmora.
- ✓ Kulturni turizam: Regija obiluje povijesnim gradovima, dvorcima, utverdama, muzejima i lokalnim festivalima. Promicanje kulturnih manifestacija, obilazaka povijesnih lokaliteta i interakcija s lokalnim stanovništvom može privući turiste koji vole otkrivati kulturnu baštinu.
- ✓ Ruralni turizam: Ovo područje nudi priliku za razvoj seoskog turizma, gdje gosti mogu iskusiti autentičan život na selu, sudjelovati u poljoprivrednim aktivnostima, degustirati lokalnu hranu i upoznati lokalne običaje.
- ✓ Eno-gastronomski turizam: Kontinentalna Hrvatska ima bogatu gastronomsku ponudu s raznim jelima, vinima i tradicionalnim proizvodima. Razvoj eno-gastronomskog turizma može privući posjetitelje koji žele istražiti lokalnu kuhinju i vinske staze.
- ✓ Wellness i spa turizam: Razvoj wellness i spa objekata može privući posjetitelje koji traže opuštanje i obnovu duha. Prirodni izvori termalne vode i prekrasna okolina pružaju odličnu osnovu za razvoj takvih sadržaja.
- ✓ Edukacijski turizam: Regija može privući turiste koji su zainteresirani za edukaciju i učenje. Organizacija radionica, tečajeva tradicionalnih vještina, tečajeva kuhanja ili umjetničkih tečajeva može privući publiku koja želi ne samo odmoriti se, već i naučiti nešto novo.

- ✓ Sport i rekreacija: Razvoj sportskih objekata i terena za razne sportove može privući sportske timove, klubove i pojedince koji traže mogućnosti za treniranje i natjecanje.
- ✓ Zdravstveni turizam: Uz prirodne ljekovite izvore, regija može razviti zdravstveni turizam usmjeren na alternativne terapije, spa tretmane i oporavak.

Razvoj turizma u kontinentalnoj Hrvatskoj temelji se na održivosti, poštivanju prirodne i kulturne baštine te suradnji sa lokalnim zajednicama. Promocija regije putem marketinških kampanja, infrastrukturnog razvoja i razvoja kvalitetnih usluga ključni su za privlačenje turista i poticanje lokalnog gospodarstva.

4.1. Najpoznatija turistička središta Kontinentalne Hrvatske

U kontinentalnoj Hrvatskoj nekoliko je turističkih središta koja privlače posjetitelje svojom prirodnom ljepotom, kulturnim nasljeđem i raznovrsnim aktivnostima. Neka od najpoznatijih turističkih središta u kontinentalnoj Hrvatskoj su:

Grad Zagreb - Glavni grad Hrvatske, Zagreb, ima bogatu kulturnu scenu, povijesne spomenike, muzeje, galerije, parkove, živu noćnu scenu te razne manifestacije tijekom cijele godine. Vodič kroz Zagreb (<https://putnikofer.hr/vodici-hrvatska/sto-posjetiti-u-zagrebu/>, 2023) kao glavne atrakcije koje je vrijedno posjetiti u Zagrebu navodi sljedeće lokacije: Crkva sv. Marka, Kaptol, Kula Lotrščak, Crkva svete Katarine, Gornji grad, Kamenita vrata, Uspinjača, tržnica Dolac, Zagrebačka katedrala, Park Zrinjevac, zgrada Hrvatskog narodnog kazališta, groblje Mirogoj, mnogobrojni muzeji (Muzej prekinutih veza, Muzej iluzija, Muzej mamurluka i dr.), Maksimir, jezero Bundek, Sljeme i Park prirode Medvednica.

Posebno interesantna lokacija za provedbu animacijskih programa je **športsko-rekreacijski centar Jarun**. Prikaz jezera vidljiv je na slici 3. Jarun je popularno rekreativno područje u Zagrebu koje nudi različite aktivnosti na vodi i kopnu. Ovo jezero i njegova okolica privlače mnoge posjetitelje tijekom cijele godine. Jarun ima nekoliko uređenih plaža gdje posjetitelji mogu sunčati se, kupati i opustiti. Plaže su opremljene suncobranima, ležaljka, tuševima i kafićima. Nadalje, Jarun je popularna destinacija za jedrenje i veslanje. Postoje klubovi i centri za jedrenje na dasci, veslanje kajakom,

kanuom ili čamcem. Oko Jaruna se proteže staza za rolanje, trčanje i biciklizam. Ova staza je popularna među rekreativcima i sportašima. Oko jezera postoje uređene staze za šetnju koje pružaju prekrasan pogled na vodu i prirodno okruženje. Tu su i parkovi za rekreaciju i piknike. Na Jarunu se nalazi niz sportskih terena za nogomet, odbojku, košarku, tenis i druge sportove. Ovi tereni često privlače rekreativce i sportske entuzijaste. Neke od mogućih aktivnosti obuhvaćaju i one pune adrenalina kao što su: *wakeboarding* na kabelu i vožnju biciklom na stazi specijalno prilagođenoj za ovu vrstu aktivnosti. Jarun je popularna destinacija i za ribolovce. Tijekom ljeta se često organiziraju različiti događaji, koncerti i festivali na Jarunu, privlačeći mnoge posjetitelje, dok zimi, kada se jezero zaledi, Jarun postaje popularno mjesto za klizanje na ledu.

Slika 3 Jarun

Izvor: Večernji list. Foto: Višnjčić, D. (2017) <https://www.vecernji.hr/zagreb/koje-jezero-biraju-zagrepcani-i-jarun-i-bundek-imaju-svoje-tabore-1179028> (19.8.2023.)

Plitvička jezera - Animacijski program na Plitvičkim jezerima prvenstveno je usmjeren na povećanje doživljaja posjetitelja, obogaćivanje njihovog iskustva i edukaciju o prirodnom okruženju parka. Iako Plitvička jezera poznata po svojoj netakutoj prirodi i šarmantnim stazama, postoje i dodatne aktivnosti koje mogu upotpuniti posjetiteljsko iskustvo.

Nekoliko primjera animacijskih programa na Plitvičkim jezerima opisuje se u nastavku:

Vodičke ture: Organizirane ture s licenciranim vodičima omogućuju posjetiteljima da dobiju dublje razumijevanje o ekosustavu, geologiji, flori i fauni parka. Vodiči dijele informacije o prirodi, povijesti i zaštiti ovog područja.

Edukativne šetnje: Edukatori i stručnjaci mogu organizirati šetnje tijekom kojih će posjetitelji naučiti o ekološkoj ravnoteži, ulozi nacionalnog parka i važnosti očuvanja prirodnih resursa.

Radionice i demonstracije: Organizacija radionica i demonstracija vezanih uz tradicionalne vještine, kao što su izrada suvenira, tkanje, priprema lokalnih jela ili fotografija, može dodatno obogatiti iskustvo posjetitelja.

Promatranje ptica i divljači: Organizirane aktivnosti promatranja ptica i divljači mogu biti posebno zanimljive za ljubitelje prirode i fotografije.

Kulturni događaji: Povremeno se mogu organizirati kulturni događaji kao što su koncerti, izložbe lokalnih umjetnika, izvedbe folklornih ansambala i slično.

Noćne ture: Ture koje se organiziraju tijekom kasnijih sati omogućavaju posjetiteljima da iskuse čaroliju Plitvičkih jezera u drugačijem svjetlu i atmosferi.

Foto i video radionice: Aktivnosti usmjerene na učenje o fotografiji i videografiji prirode omogućavaju posjetiteljima da zabilježe svoje doživljaje na kreativan način.

Zabava za djecu: Posebni programi za djecu, kao što su igre, kvizovi i priče, mogu zainteresirati i najmlađe posjetitelje.

Važno je napomenuti da su animacijski programi na Plitvičkim jezerima često usmjereni prema očuvanju prirode, edukaciji i odgovornom ponašanju posjetitelja kako bi se zaštitila ova jedinstvena prirodna ljepota. Svi programi trebaju biti pažljivo planirani kako bi se minimalno utjecalo na okoliš i njegovu osjetljivu ekologiju. Prikaz animacijskog programa koji se održao u srpnju na prostorima Plitvičkih jezera pod nazivom „Američki ljetni kamp engleskog jezika u Plitvičkim jezerima – Classic Program“ prikazan je na slici 4. Kamp je bio namijenjen djeci i mladima od 9 do 17 godina.

Slika 4 Američki ljetni kamp za djecu i mlade na Plitvičkim jezerima

Izvor: <https://bluebutterfly.etw.hr/camp/americki-ljetni-kamp-engleskog-jezika-u-plitvickim-jezerima-classic-program/> (20.8.2023.)

Grad Varaždin - Ovaj povijesni grad poznat je po baroknoj arhitekturi, dvorcima i muzejima. Tijekom ljeta održava se poznati varaždinski barokni festival. Vodič kroz Varaždin (<https://putnikofer.hr/vodici-hrvatska/sto-posjetiti-u-varazdinu/>, 2023) navodi kako je u Varaždinu vrijedno posjetiti: Stari grad (slika 5), Gradsku vijećnicu, zgradu Hrvatskog narodnog kazališta, Varaždinsko groblje, smjenu gradske garde „Purgari“ svake subote ispred Gradske vijećnice. Osim navedenog, preporuka je i animacija pod nazivom „Otkrijte Grad vožnjom na dva kotača“ (<https://putnikofer.hr/vodici-hrvatska/sto-posjetiti-u-varazdinu/>), posebice zato jer su bicikli omiljeno prijevozno sredstvo Varaždinaca koji ih voze tijekom cijele godine, pa čak i zimi.

Slika 5 Stari grad Varaždin

Izvor: <https://putnikofer.hr/vodici-hrvatska/sto-posjetiti-u-varazdinu/> (20.8.2023.)

Varaždin nudi i organizirane ture s vodičima omogućuju posjetiteljima da istraže povijesne znamenitosti grada, uključujući dvorac Trakošćan, staru gradsku jezgru s baroknim palačama, crkvama i trgovima. Domaćin je brojnih kulturnih događanja, kao što su Varaždinske barokne večeri (festival barokne glazbe), Jazz festival, Varaždin Film Festival i drugi koncerti, izložbe i manifestacije. Varaždin nudi različite kreativne radionice, kao što su radionice slikanja, keramike, tkanja i drugih umjetničkih vještina. Grad je poznat po raznim festivalima i sajmovima, kao što je Špancirfest, ljetni festival ulične umjetnosti, kreativnosti i zabave. Od sportskih aktivnosti, u Varaždinu se često organiziraju nogometne utakmice, biciklističke utrke i teniski turniri. Nadalje, okolica Varaždina ima brojne vinograde i vinske podruma. Organizirani obilasci omogućavaju posjetiteljima da degustiraju vina i upoznaju se s lokalnom vinarskom tradicijom. Za obitelji s djecom, grad nudi dječje igraonice, radionice, parkove i manifestacije prilagođene najmlađima.

Grad Čakovec i Međimurska županija – „Grad Zrinskih“, kako nazivaju Čakovec nudi mnoge znamenitosti od kojih su najpoznatije: Stari grad Zrinskih u čijem se sklopu nalazi i Muzej Međimurja Čakovec sa svojom „Riznicom Međimurja“, Zgrada Scheier,

manifestaciju Porcijunkolovo, Crkva sv. Nikole i Franjevački samostan, te Crkva sv. Nikole.

Čakovec ljeti obiluje animacijskim programima, posebice za djecu i mlade, u čijoj organizaciji prednjači „Riznica Međimurja“. Ovogodišnji animacijski ljetni program prikazuje promotivni letak na slici 6.

Slika 6 Animacijski ljetni program za djecu - Čakovec

LJETNA MUZEOLOGAJNICA!

5 za 5

U tjednu od 17. do 21. srpnja 2023. godine (od ponedjeljka do petka) Muzej Međimurja Čakovec organizira zanimljive dječje radionice za vrijeme ljetnih praznika. Pod zajedničkim naslovom, Ljetna Muzeologajnica - 5 za 5, svaki će se dan održati jedna tematska radionica prema rasporedu:

1. ponedjeljak, 17. srpnja 2023., 11 - 12.30 h:
Licitarsko srce (voditelj: Ines Virč)
2. utorak, 18. srpnja 2023., 11 - 12.30 h:
Legenda o zmaju Pozoju (voditelj: Ines Virč)
3. srijeda, 19. srpnja 2023., 11 - 12.30 h:
Heraldika (voditelj: Ines Virč)
4. četvrtak, 20. srpnja 2023., 11 - 12.30 h:
Ljetni maskenbal (voditelj: Ines Virč)
5. petak, 21. srpnja 2023., 11 - 12.30 h:
Kinč (voditelj: Čuvarica međimurske baštine)

Sve radionice održat će se u Multimedijalnoj dvorani Riznice Međimurja. Radionice su namijenjene djeci od 6 do 12 godina. Cijena 5 radionica je 15 eura. Prijave se primaju na e-adresu: ines.virc@mmc.hr. Pratite mrežne stranice www.mmc.hr

Muzej Međimurja Čakovec

Izvor: <https://riznica.hr/ljetna-muzeologajnica-5-za-5/> (20.8.2023.)

Nadalje, Međimurska županija obiluje turističkim destinacijama od koje je vrijedno izdvojiti: vinsku cestu, Toplice Sveti Martin, mnogobrojne vinarije u sjevernom dijelu Međimurja, Mađerkin breg, Mlin na Muri, Mlinarsku i Skelarsku kuću u Svetom Martinu na Muri, Selničkog pikača i Svetomarsku čipku kao zaštićena nematerijalna kulturna dobra Republike Hrvatske, Dani šibe i ribe u Kotoribi. Od posebnog značaja su i biciklističke ture po gornjem dijelu Međimurja.

Grad Osijek – Istočni dio Republike Hrvatske poznat je po gradu Osijeku. Osijek nudi mnogobrojne atrakcije koje su interesantne turistima, a to su: Osječka Tvrđa, Kompa – skela koju pokreće jedino struja rijeke Drave, zoološki vrt, Mlin – vodenica na Dravi, Perivoj kralja Tomislava i parkovi oko Tvrđe, Sakuntala park, Mačkamama, Rondel velikana, Copacabana i Krunska utvrda, Utvrda Korogyvar i dr. (Turistička zajednica grada Osijeka, 2023). Od animacijskih programa najpoznatija je ustanova Bajkovita kuća

koja nudi razne animacijske programe za djecu: proslave rođendana, tematski partyji, likovne radionice i sl. Animatori Bajkovite kuće prikazani su na slici 7.

Slika 7 Animatori - Osijek

Izvor: <https://bajkovita-kuca.hr/animatori-za-djecu-u-osijeku/> (20.8.2023.)

Grad Vukovar - Grad s dubokom poviješću, Vukovar nudi spomenike, muzeje i memorijalne centre posvećene Domovinskom ratu. Grad nudi organizirane ture kroz grad, otkrivajući značajne povijesne lokacije kao što su vukovarska bolnica, vodotoranj i Memorijalno groblje žrtava Domovinskog rata. Za ovo područje vrlo je važan „Dark turizam“. „Dark turizam“, također poznat kao "crni turizam" odnosi se na posjete i putovanja koja su povezana s mjestima ili događajima koji su povezani s tragičnim ili kontroverznim aspektima ljudske povijesti. Ovaj oblik turizma privlači posjetitelje zbog njihove radoznalosti, želje za obrazovanjem i refleksijom, i potrebe za razumijevanjem složenih povijesnih i društvenih konteksta (Šuligoj, 2016). Grad Vukovar organizira i animacijske programe za djecu kako bi osvijestio povezanost Domovinskog rata sa stvaranjem Republike Hrvatske. Slika 8 prikazuje jedan takav animacijski program održan 2022. godine.

Slika 8 Animacijski program - Vukovar 2022.

Izvor: <https://bajkovita-kuca.hr/terenska-animacija-vukovar/> (20.8.2023.)

Grad Slavonski Brod - smješten je u istočnom dijelu Hrvatske, u regiji Slavonija. Grad ima bogatu povijest i kulturnu baštinu te nudi raznovrsne aktivnosti i atrakcije za posjetitelje. Evo nekoliko značajki i mogućih aktivnosti koje možete pronaći u Slavanskom Brodu:

Tvrđava Brod: Tvrđava koja datira iz 18. stoljeća jedna je od najvažnijih povijesnih znamenitosti grada. Posjetitelji mogu istražiti utvrdu, šetati zidinama i uživati u prekrasnom pogledu na grad i rijeku Savu.

Gradski muzeji: Grad ima nekoliko muzeja gdje možete saznati više o povijesti, kulturi i umjetnosti Slavenskog Broda. Primjerice, Muzej Brodskog Posavlja i Galerija umjetnina.

Trg Ivane Brlić-Mažuranić: Glavni gradski trg koji je okružen arhitektonski zanimljivim zgradama i crkvama te je često središte kulturnih i društvenih događanja.

Crkva sv. Trojstva: Impresivna crkva koja datira iz 18. stoljeća s prepoznatljivim zvonikom i baroknom arhitekturom.

Tradicionalne manifestacije: Grad je domaćin raznih tradicionalnih manifestacija, poput Brodskog kola, manifestacije posvećene slavonskoj kulturnoj baštini.

Nadalje, vrlo je važno spomenuti i rijeku Savu koja prolazi kroz grad te pruža mogućnosti za rekreaciju poput šetnji uz obalu, vožnje bicikla i ribolova.

Od ovogodišnjih animacijskih programa u Slavenskom Brodu, najinteresantnijim se smatra „Ljeto u Brodu“ u sklopu koje su organizirani ljetni rekreativno-zabavni sadržaji za djecu i mlade u svrhu kvalitetnog provođenja slobodnog vremena i usavršavanju sposobnosti, znanja i vještina. Promotivni letak s popisom aktivnosti animacijskih programa „Ljeto u Brodu“ vidljiv je na slici 9.

Slika 9 "Ljeto u Brodu" - letak s animacijskim programima, 2023.

GRAD SLAVONSKI BROD

LJETO U BRODU

NUDIMO TI, IZABERI NEŠTO ZA SEBE!

imaš li viška energije...
želiš li nešto novo naučiti...
želiš li biti u društvu...

Slavonski Brod, srpanj - kolovoz 2023.
PROGRAMI SU BESPLATNI

ZAJEDNICA SPORTSKIH UDRUGA GRADA SLAVONSKOG BRODA
Savez sportske rekreacije
„Sport za sve“

Od 1. srpnja do 31. kolovoza 2023.

Ljetna škola boksa i karata za početnike
Po prethodnoj najavi, srijeda i četvrtak,
17:00–18:00 sati, subota, 11:00–12:00 sati
XXX „Masonov“
Voditelj: Marko Lipovac, trener karata i karata
na mirnoj vodi
Kontakt: Marko Lipovac, 099/647-2288

Ljetna karate škola
ponedjeljak i petak, 18:00–19:00 sati
SD „Vijet“
Voditelj: Nenad Horvat, trener karata
Kontakt: Nenad Horvat, 091/445-2155

Ljetna škola akrobatskog rock'n'rolla
16.08.–22.08.
ponedjeljak-petak, 18:00–19:00 sati
SD „Vijet“ male dvorane
Voditelj: Durdica Vinković, trener akrobatskog
rock'n'rolla
Kontakt: Durdica Vinković, 098/293-3263

Škola odbojke za djecu/školci i djelatke
srijeda i četvrtak, 11:00–12:00 sati
SD „Vijet“
Voditelj: Željko Mihaljević, trener odbojke
Kontakt: Željko Mihaljević, 099/569-7957

Ljetna škola natjecanja
10.08.–11.08.
ponedjeljak, srijeda, petak, 18:30–19:30 sati
SD „Vijet“
Voditelj: Dejana Gajić Kovačević, trener
natjecanja
Kontakt: Dejana Gajić Kovačević, 099/731-260

Ljetna škola futbola (mali nogomet)
01.08.–01.08.
ponedjeljak, srijeda, petak, 16:00–16:00 sati
igrališta NK „Jugoslavac“
Voditelj: Mica Čorlika, trener futbola
Kontakt: Mica Čorlika, 099/683/7144

Škola natjecanja za djecu/školci i djelatke
Po prethodnoj najavi
SD „Pula“
Voditelj: Darko Čehić, trener natjecanja
Kontakt: Darko Čehić, 099/735-055

Ljetna škola stolnog tenisa
2. kolovoz – 11. kolovoz
subota, 15:00–16:30
SD „Pula“
Voditelj: Mica Čorlika, trener stolnog tenisa
Voditelj: Krešimir Šušić, trener stolnog tenisa
Kontakt: Krešimir Šušić, 091/893-7817

Ljetna škola badminta za djecu/školci
ponedjeljak-petak, 09:00–10:00 sati
SD „Vijet“
Voditelj: Boris Vrtug, trener badminta
Kontakt: Boris Vrtug, 091/813-5046

Ljetna škola atletike
srijeda i četvrtak, 17:30–18:30 sati
ŠKC „Srećko Vajčić-Dika“
Voditelj: Antun Šeremet, viši atletski trener
Kontakt: Antun Šeremet, 099/199-1978

Ljetna škola kuglanja za djecu/školci i djelatke
ponedjeljak, srijeda, petak, 09:00–12:00 sati
Kuglanjski klub „SD Pula“
Voditelj: Branko Magarić, trener kuglanja
Kontakt: Branko Magarić, 099/763-0021

Uspostavljanje i održavanje hodanja
nedjelja, 17:00–19:00 sati
Održavanje i spravljanje hodanja doma
(Prijateljski hodanje)
Voditelj: Antonija Šala, voditeljica sportske
rekreacije i hodanja
Kontakt: Antonija Šala, 091/593-3961

Broditeljica - turnir u amaterskoj odbojki na
pljašku (odbojka za žene)
subota, 08.07. – 10.07.

ZAJEDNICA TURISTIČKE KULTURE GRADA SLAVONSKOG BRODA
Šušćarčina 1
e-mail: uklub@slb.hr
tel: 449-970

Prijave odbojke na razliku i kontakt
neželjenom
Radnički podružnici odbojke prijaviti se
načinom i fotografiranjem tijekom natjecanja

EDU7
Svetlog Florijana 7
Doma kulturne SlavonSKI Brod

SEDMNA Škola animiranog filma, škola
stvaranja video karavana i mobiteler
31. – 28. svibnja
STOP! Muška animacija pozvana izvan
Pukovinej 64/4C, Grad SlavonSKI Brod
ponedjeljak-četvrtak
9:00 – 12:00 sati

Autonomna društvo "Ova u"
Prijave i kontakt: 091 411 9656

Autonomna oborod:
srijedom 22.08., 4.07. 11.07.2023.
četvrtkom 29.08., 6.07. 13.07.2023.
– učestvovanje škole
– od 17.30 do 19.00 sati

GLORIE program-Originali radionice:
četvrtkom 22.08., 4.07. 11.07.2023.
četvrtkom 29.08., 6.07. 13.07.2023.
– učestvovanje škole
– od 17.30 do 19.00 sati

SF & Budojka
SF filmski muzej: Biharski SF
SF skupina "Otklon" i klub klub "Pulka 7"
8.-9. srpnja, od 18.00 sati

Autonomna općina
Priznaji 2023., 10.-12. kolovoza 2023.
kontakt: ga@ovc.hr | pehoo.com

Klub majstara i modera Panonija Mirar
5.-10. srpnja
– Društvo stolne igre
subota
12.08. 14.00–17.00
19.08. 14.00–17.00
26.08. 14.00–17.00

– Iznajma prenatovnih radionica
subota
15.07. 14.00–16.00
22.07. 14.00–16.00
29.07. 14.00–16.00

Radioklasterina udruga Jela
Lokacija: Mikina Teveriža bb
Info: 098/7881

Radioklasterina radionica
1. srpnja – 31. srpnja
– četvrtak –
18.00 – 20.00 sati

Klub podružnica odbojke prijaviti se
načinom i fotografiranjem tijekom natjecanja
Kontakt: 09 933 33 423 (Robert)

facebook.com/slbb

GRAD SLAVONSKI BROD

Izvor: <https://priznajem.hr/novosti/ukljucite-se-u-programe-ljeta-u-brodu-evo-detalja/213296/>
(20.8.2023.)

Krapina i okolica - grad je smješten u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske, poznat po svojoj povijesnoj i kulturnoj baštini te blizini popularnog nalazišta neandertalskih ostataka u području Hušnjakova brda. Najpoznatije turističke atrakcije su: Muzej krapinskih neandertalaca, Zamak Krapina, Galerija Antuna Augustinčića, Trg Ljudevita Gaja, Crkva sv. Nikole, Etnografska zbirka Antuna Radića.

Nadalje, okolica Krapine pruža mogućnosti za bicikljanje i istraživanje prekrasnog ruralnog krajolika.

Od animacijskih programa ističe se ovogodišnja radionica „Krapina u srcu“ koju su organizirale udruge civilnog društva s područja Krapine i Zaboka u suradnji s Muzejom

krapinskih neandertalaca (http://www.mhz.hr/Doga%C4%91anja/%22Krapina-u-srcu%22-%E2%80%93-radionice-animacije-na-Hu%C5%A1njakovu_8686, 30.6.2023.): „U sklopu programa kojim se obilježava 830. obljetnica prvog spomena Krapine, a koji nosi naziv "Krapina u srcu", u krapinskom muzeju su održane radionice animacije. Nakon upoznavanja s poviješću grada Krapine i obilaska važnih kulturno-povijesnih mjesta poput Starog grada, Hušnjakova i Dolca prvog dana, s muzejskim djelatnicima Lorkom Lončar Uvodić i Eduardom Vasiljevićem, djecu je na radionici animacije drugog i trećeg dana, višestruko nagrađivana animatorica Ivana Bošnjak upoznala s tehnikom stop animacije, a sudionici su uz njeno vodstvo sami osmislili priču, izradili scenografiju i likove te na kraju snimali odnosno animirali. Glavni likovi poput Crne kraljice i Dragutina Gorjanović-Krambergera izrađeni su od plastelina te su postali dio kratkih, ali zanimljivih priča inspiriranih Starim gradom i otkrićem pračovjeka na Hušnjakovu. Montirani film koji su djeca napravila u krapinskom muzeju bit će prikazan povodom Dana europske baštine u listopadu te na KIKI festivalu - međunarodnom festivalu dječjeg filma.“ Slika 10 prikazuje trenutak izvođenja animacijskog programa – radionice izrade krapinskog pračovjeka.

Slika 10 Animacijski program - radionica, Krapina, 2023.

Izvor: Muzej krapinskih neandertalaca, 30.6.2023. (20.8.2023.)

Grad Karlovac - Karlovac je grad smješten u unutrašnjosti Hrvatske, poznat po svojoj povijesti, bogatoj kulturnoj baštini te svojoj ulozi kao "grad na četiri rijeke". Najpoznatije turističke atrakcije i manifestacije na kojima postoji veliki potencijal za provođenje animacijskih programa su:

Zvijezda - Karlovačka tvrđava: Tvrđava Zvijezda je simbol grada i popularna turistička atrakcija. Posjetitelji mogu istražiti tvrđavu, uživati u prekrasnom pogledu na grad i obližnje rijeke te saznati više o povijesti.

Četiri rijeke: Karlovac je poznat kao "grad na četiri rijeke" - Kupa, Korana, Mrežnica i Dobra. Ovi vodeni tokovi pružaju mogućnosti za šetnje uz obalu, vožnje brodom, ribolov i rekreaciju.

Karlovac u cvijetu: Manifestacija koja se održava svake godine u proljeće, kada grad postaje prekriven cvjetnim aranžmanima i ukrasima.

Karlovac „Fresh“ Film Festival: Filmski festival posvećen kratkometražnom filmu i mladim autorima.

„Aquatika Slavonica“: Vodeni park i rekreacijski centar pogodan za obiteljske izlete i opuštanje.

Nadalje, blizina planina i prirodnih područja kao što je Nacionalni park Risnjak pruža mogućnosti za planinarenje, pješaćenje i istraživanje prirodnih ljepota. Uz navedeno, Karlovac je poznat i kao odredište za ribolov, posebno na rijeci Kupi.

Od animacijskih programa u Karlovcu, ističe se niz programa pod nazivom „Subotom na Koranu“. Animacijski programi obuhvaćaju razne sportske aktivnosti na otvorenom i to u tri subote u rujnu u vremenu od 16 – 19 sati. Program, uz sportske aktivnosti nudi i edukacijske aktivnosti vezane za digitalne sadržaje u kojima se sudionici upoznaju s određenim vrstama životinja koje žive u rijeci i uz rijeku (<https://kaportal.net.hr/gdje-i-kad/4276082/subotom-na-koranu-svake-rujanske-subote-zabavni-i-animacijski-programi-ali-i-edukativne-ture-u-organizaciji-aquatike-i-tz/>, 2022). Prikaz provođenja animacije vidljiv je na slici 11.

Slika 11 Animacijski program u Karlovcu, 2022.

Izvor: Ka portal, <https://kaportal.net.hr/gdje-i-kad/4276082/subotom-na-koranu-svake-rujanske-subote-zabavni-i-animacijski-programi-ali-i-edukativne-ture-u-organizaciji-aquatike-i-tz/>, 7.9.2023. (20.8.2023.)

5. ZAKLJUČAK

Kontinentalna Hrvatska ima značajan potencijal za razvoj animacijskog turizma koji bi privukao posjetitelje svojom kulturnom baštinom, prirodnim ljepotama i raznolikim aktivnostima.

Potencijal razvoja turizma koji je podloga za uspješno provođenje animacijskih programa i koji su, može se zaključiti, usko povezani u stvaranju bogate i raznolike turističke ponude, ocrtavaju se u bogatstvu kulturne baštine Kontinentalne Hrvatske. Kontinentalna Hrvatska bogata je povijesnim gradovima, dvorcima, crkvama, muzejima i drugim kulturnim znamenitostima koje mogu biti osnova za animacijske programe kao što su obilasci, rekonstrukcije povijesnih događaja i tematskih izložbi.

Nadalje, mnogi gradovi i županije imaju svoje tradicijske događaje, festivale, običaje i narodne nošnje koje se mogu predstaviti posjetiteljima putem animacijskih programa, kao i etno sela koja nude autentično iskustvo života i tradicije na selu. Posjetitelji mogu sudjelovati u raznim aktivnostima poput pripreme tradicionalnih jela, rukotvorina i drugih aktivnosti. Vezano uz tradiciju, važna je i gastronomska ponuda koja se očituje u bogatim kulinarskim i vinskim tradicijama koje privlače posjetitelje.

Kako se posljednjih godina sve više promovira zdrav način života, a Kontinentalna Hrvatska obiluje prirodnim ljepotama različitog reljefa, kao što su planine, rijeke, nacionalni parkovi i parkovi prirode, može se zaključiti kako baš u tom području leži temelj za razvoj turizma u sklopu kojeg se mogu organizirati kvalitetni animacijski programi kao što su: organiziranje sportskih natjecanja, poput biciklističkih utrka, planinarskih izazova, raftinga, triatlona, zatim kampova, tematskih radionica i interaktivnih sudjelovanja posjetitelja u istraživanju prirodnih ljepota.

LITERATURA

1. Bajkovita kuća. Terenska animacija Vukovar. <https://bajkovita-kuca.hr/terenska-animacija-vukovar/>
2. Branche. (2023). Seradusic.com. Hrvatski turizam u 2022. – kratak pogled unatrag. <https://seradusic.com/hrvatski-turizam-u-2022/>
3. Bluebutterfly.etw.hr. Američki ljetni kamp engleskog jezika u Plitvičkim jezerima. <https://bluebutterfly.etw.hr/camp/americki-ljetni-kamp-engleskog-jezika-u-plitvickim-jezerima-classic-program/>
4. Cerović, Z.: Animacija u hotelijersko-turističkoj ponudi, HUH, Opatija, 1999
5. Cicvarić, A. (1990) Ekonomika turizma. Samobor: Zagreb
6. Čavlek N., Bartoluci M., Prebežac D., Kesar O. et al., Turizam- ekonomske osnove i organizacijski sustav, Školska knjiga, Zagreb, 2011.
7. Gavranović, A., Utjecaj turizma na gospodarstvo i platnu bilancu, Turizmoteka, 2020., dostupno na: <https://www.turizmoteka.hr/ekstra/pod-lupom/utjecaj-turizma-na-gospodarstvo-i-platnu-bilancu/>
8. Hrvatska turistička zajednica. (2023). Informacija o statističkim pokazateljima turističkog prometa – srpanj 2023 – siječanj – srpanj 2023. <https://www.htz.hr/sites/default/files/2023-08/Informacija%20o%20statistickim%20pokazateljima%20-%20srpanj%202023.pdf>
9. <https://www.karta.com.hr/kontinentalna-hrvatska/>
10. Hrvatska turistička zajednica. U 2022. godini ostvareno više od 104 milijuna noćenja. (2023). <https://www.htz.hr/hr-HR/press/objave-za-medije/u-2022-godini-ostvareno-vise-od-104-milijuna-nocenja>
11. Hrvatski zavod za zapošljavanje. E-usmjeravanje. <https://e-usmjeravanje.hzz.hr/turisticki-animatori>
12. Ka portal. Gdje i kad? <https://kaportal.net.hr/gdje-i-kad/4276082/subotom-na-koranu-svake-rujanske-subote-zabavni-i-animacijski-programi-ali-i-edukativne-ture-u-organizaciji-aquatike-i-tz/>
13. Kaul, N.R. (2002). Dynamics of Tourism, Sterling publications, New Delhi
14. Krippendorf, J. Putujuće čovječanstvo, Zagreb, SGL Zagreb, 1996.

-
15. Laganini.com (2023) Turistički vodič. Kontinentalna Hrvatska.
<https://laganini.com/hr/turisticki-vodic/kontinentalna-hrvatska>
 16. Lickorish, L. J. i Jenkic, C. L. (1997). Uvod u turizam. Routledge.
 17. Muzej krapinskih neandertalaca (30.6.2023.)
http://www.mhz.hr/Doga%C4%91anja/%22Krapina-u-srcu%22-%E2%80%93-radionice-animacije-na-Hu%C5%A1njakovu_8686
 18. priznajem.hr (2023). Uključite se u programe Ljeta u Brodu.
<https://priznajem.hr/novosti/ukljucite-se-u-programe-ljeta-u-brodu-evo-detalja/213296/>
 19. Putnikofer.hr. <https://putnikofer.hr/vodici-hrvatska/sto-posjetiti-u-zagrebu/>
 20. Ravkin, R., Animacija u turizmu, Ljubljana, Založba mladinska knjiga, 1989.
 21. Riznica Međimurja. <https://riznica.hr/ljetna-muzeologajnica-5-za-5/>
 22. Šuligoj M. (2016) : Memories od war and warfare tourism in Croatia
 23. Turistička zajednica grada Osijeka <https://www.tzosijek.hr/atrakcije-58>
 24. Valčić, M. (2017) Turizam i kultura. Naklada Jurčić. Zagreb
 25. Večernji list. <https://www.vecernji.hr/zagreb/koje-jezero-biraju-zagrepcani-i-jarun-i-bundek-imaju-svoje-tabore-1179028>

POPIS ILUSTRACIJA

Grafikon 1 Turistički dolasci siječanj-srpanj 2023/2022.....	15
Grafikon 2 Udio u ukupnom broju noćenja - Kontinentalna Hrvatska i Grad Zagreb..	15
Slika 1 Indeks broja dolazaka i noćenja turista	12
Slika 2 Usporedba broja noćenja turista u tri zadnje godine	13
Slika 3 Jarun	27
Slika 4 Američki ljetni kamp za djecu i mlade na Plitvičkim jezerima.....	29
Slika 5 Stari grad Varaždin	30
Slika 6 Animacijski ljetni program za djecu - Čakovec	31
Slika 7 Animatori - Osijek.....	32
Slika 8 Animacijski program - Vukovar 2022.	33
Slika 9 "Ljeto u Brodu" - letak s animacijskim programima, 2023.	35
Slika 10 Animacijski program - radionica, Krapina, 2023.....	36
Slika 11 Animacijski program u Karlovcu, 2022.	38
Tablica 1 Opis principa animacije u turizmu.....	17
Tablica 2 Osobine animatora prema gostu	21